

کارل گوستاو یونگ

نظریه‌ی روانکاوی

ترجمه‌ی عباس علیخانی

سرشناسه: Jung, Carl gustav گوستاو یونگ، کارل ۱۸۸۷ - ۱۹۶۱ م.
 عنوان و پدیدآور: نظریه روانکاوی / کارل گوستاو یونگ ترجمه‌ی عباس علیخانی
 مشخصات نشر: تهران: جامی ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری: ۱۸۴ ص.
 شابک: 978-622-6640-18-3
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
 موضوع: روانشناسی آسیب‌شناختی.
 موضوع: جنسیت.
 شناسه افزوده: علیخانی، عباس ۱۳۶۷؛ مترجم
 رده‌بندی کنگره: RC۴۴۳
 رده‌بندی دیویی: ۶۱۲/۸
 شماره کتابخانه ملی: ۷۲۸۶۲۰۵

با همکاری

خیابان دانشگاه، چهارراه ولیعظیمی، شماره ۵۲

تلفن: ۶۶۴۰۵۲۲۳ - ۶۶۴۶۸۸۵۱

www.jamipub.ir

info@jamipub.ir

نظریه‌ی روانکاوی
 کارل گوستاو یونگ
 ترجمه‌ی عباس علیخانی
 چاپ اول: ۱۴۰۰
 شمارگان: ۷۰۰ جلد
 چاپ: دیبا
 حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۶۶۴۰ - ۱۸ - ۳

ISBN: 978 - 622 - 4460 - 18 - 3

۵۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار
۱۱	فصل نخست: بررسی فرضیه‌های ابتدای
۲۹	فصل دوم: تمایلات جنسی دوره‌ی نوزادی
۴۴	فصل سوم: مفهوم لیبیدو
۶۹	فصل چهارم: اهمیت علت شناختی تمایلات جنسی دوره‌ی نوزادی
۸۳	فصل پنجم: ضمیر ناخودآگاه
۹۰	فصل ششم: رؤیا
۹۹	فصل هفتم: مضمون ضمیر ناخودآگاه
۱۰۶	فصل هشتم: علت‌شناسی روان‌رنجوری
۱۳۹	فصل نهم: اصول درمانی روانکاوی
۱۶۰	فصل دهم: برخی نکات مهم پیرامون روانکاوی

پیش‌گفتار

در این سخنرانی‌ها سعی کرده‌ام تا تجربیات عملی خود در زمینه‌ی روانکاوی را با نظریه‌ی موجود، و تا حدی دیدگاه‌های کنونی نسبت به این نظریه، تطبیق دهم. نگرش من نسبت به اصولی است که آموزگار ارجمندم زیگموند فروید^۱ از دل دهه‌ها تجربه آنها را تکامل بخشیده است. از آنجا که دیر زمانیست پیوند نزدیکی با مقوله‌ی روانکاوی دارم، شاید این سوال در عین حیرت و تعجب پرسیده شود که چگونه برای نخستین بار است موضع نظری خویش در این باره را تصریح می‌کنم. وقتی حدود ده سال پیش فهمیدم فروید چه راه‌درازی را در آن سوی مرزهای دانش معاصر پدیده‌های روانپزشکی پیموده است، به ویژه روانشناسی فرآیندهای پیچیده‌ی ذهنی، دیگر خود را در جایگاهی نمی‌دیدم که بخواهم نقدی جدی در این خصوص مطرح سازم. خودخواهی و همچنین تکبر - آنهایی را نداشتم که بر پایه‌ی جهل و ناتوانی - خود را در نفی منتقدانه‌ی چیزی تماماً ذی‌حق می‌دانند. با خود می‌اندیشیدم که فرد قبل از اینکه شهادت نقد کردن را داشته باشد، ابتدا باید سال‌ها با فروتنی و تواضع در چنین زمینه‌ای کار کند. البته نباید نتایج زیان‌بار نقد ناپخته و سطحی نیز مورد غفلت واقع شوند. بخش

۱. Sigmund Freud : عصب‌شناس مشهور اتریشی که به عنوان پدر علم روانکاوری نیز شناخته می‌شود (۶ مه ۱۸۵۶ - ۲۳ سپتامبر ۱۹۳۹).

قابل توجهی از منتقدین با همان میزان خشم و اعتراض به این ناآگاهی تاخته‌اند. علم روانکاوی تا کنون بدون هیچگونه خللی شکوفا شده و حتی ذره‌ای از جانب سخنان غیرعلمی که پیرامون آن وجود دارند به دردسر نیافتاده است. همانطور که همگان می‌دانند این درخت قدرتمندانه رشد کرده است، و نه فقط در یک گوشه از جهان بلکه در اروپا و آمریکا به پیشرفت‌های فوق العاده دست یافته‌اند. نقد رسمی حتی بر سرنوشت رقت‌بار پروکتوفانتاسمیست^۱ و مرثیه‌خوانی وی در شب والپورگیس^۲ هم وارد است:

«هنوز اینجا هستی؟ نه، این چیز عجیبی است!

ناگهان ناپدید می‌شود! ما حرف روشنفکرانه‌ای زده‌ایم.»

چنین نقدی از این حقیقت غافل مانده است که هر وجودی نسبت به موجودیت خود از حق کافی برخوردار می‌باشد: این تا حد زیادی به روانکاوی مربوط می‌شود.

ما نه در دام خطای رقبای خود می‌افتیم، نه موجودیت آنها را انکار می‌کنیم و نه حق‌شان برای بودن را. لیکن همین موضوع مسئولیت‌ارایی نقدی مطلوب را بر عهده‌ی ما می‌گذارد، نقدی مبتنی بر دانش و آگاهی عملی از حقایق. برای من چنین می‌نماید که روانکاوی به این غنای درونی نیاز دارد.

این تصور به اشتباه پدید آمده است که نظریات من «انشقاق و شکاف» در جنبش روانکاوی را نشان می‌دهند. چنین تفرقه‌ای تنها در

۱. Proktophantasmist: در زبان آلمانی به کسی گفته می‌شود که به دلیل بیماری معده دچار توهم است.

۲. Walpurgis Night: این مراسم هر ساله در روز ۳۰ آوریل در برخی کشورهای اروپایی مانند آلمان، سوئد و استونی برگزار می‌شود. بر اساس باورهای خرافی، ساحره‌ها در این شب در کوه بروکن (Brocken) گرد هم می‌آیند. این جشن با رقص، روشن کردن آتش و سرو انواع خوردنی‌ها و

جایی می تواند شکل بگیرد که مقوله‌ی ایمان و باورمندی مورد تردید باشد. اما روانکاوی با دانش و اشکال مختلفی از آن سر و کار داشته که پیوسته در حال تغییر هستند. من قانون عمل‌گرایی وiliam جیمز^۱ را به عنوان معیار سنجش در نظر گرفته‌ام: «شما باید ارزش حقیقی و عملی هر واژه را استخراج نموده و در جریان تجربیات خود به کار ببندید. این کمتر به یک راه حل شبیه است، بلکه بیشتر به برنامه‌ای برای کار مانند بوده و نشان دهنده‌ی راه‌هایی است که حقایق کنونی در بستر آنها تغییر می‌کنند. بنابراین نظریه‌ها به ابزار تبدیل می‌شوند، و نه پاسخ‌هایی به معماها و ابهامات، که می‌توانیم در سایه‌ی آنها بیاساییم. البته قصد نداریم به آنها تکیه کنیم، بلکه می‌خواهیم به پیش رفته و در زمان مناسب به کمک آنها ذات و فطرت را از نو بسازیم.»

و بر همین اساس، نقد من از استدلال‌ها و مباحثه‌های دانشگاهی سرچشمه نگرفته است، بلکه از تجربیاتی می‌آید که خود را طی ده‌ها سال کار جدی در این حوزه بر من تحمیل کرده‌اند. می‌دانم که تجربه‌ام به هیچ روی به تجربه و بینش شخصیت‌انگیز فروید حتی نزدیک هم نیست، با این وجود به نظر می‌رسد که برخی از قاعده‌سازی‌هایم واقعیت‌های مشاهده شده را بهتر از آنچه در روش بیان فروید آمده است ارائه می‌دهند. به هر روی در جریان تدریس دریافته‌ام که مفاهیم ارایه شده در این سخنرانی‌ها کمک بسیاری به تلاش‌ها برای یاری به دانشجویانم در شناخت و درک روانکاوی نموده‌اند. با چنین تجربه‌ای طبیعتاً به تایید دیدگاه آقای داوولی^۲ تمایل دارم، طنزپرداز شوخ طبع

۱. William James: فیلسوف و روان‌شناس امریکایی که بنیان‌گذار مکتب پراگماتیسم بود. فلسفه‌ی پراگماتیسم وی تاکنون در فارسی به عنوان «عمل‌گرایی» ترجمه شده است. بر اساس این فلسفه، وی سرچشمه‌ی حقیقت را در مفید بودن یک چیز می‌داند.

۲. Mr. Dooley: شخصیت مهاجر ایرلندی تباری که توسط فینلی پیتز دان، روزنامه‌نگار امریکایی، خلق شد. وی موضوع بسیاری از ستون‌های نشریات در فاصله‌ی سال‌های ۱۸۹۳ تا ۱۹۱۵ و ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۶ بود. این مطالب عمدتاً دربردارنده‌ی نظرات آقای داوولی پیرامون

نیویورک تایمز، که در تعریف عمل‌گرایی می‌گوید: «حقیقت حقیقت است، اما تنها زمانی که موثر واقع شود.» البته خود را از نگرستن به یک نقد میانه و معتدل به عنوان «سقوط» یا «انشقاق» بسیار دور می‌دانم؛ بلکه برعکس، امیدوارم از این طریق به شکوفایی و ثمربخشی جنبش روانکاوی کمک کرده و برای آنهایی که تاکنون نتوانسته‌اند روش‌های روانکاوی مخصوص به خود را داشته باشند، خواه به دلیل عدم تجربه عملی و خواه عدم تمایل به فرضیه‌ی نظری، مسیری به سوی گنجینه‌های علمی این عرصه بگشایم.

باید به خاطر فرصت ایراد این سخنرانی‌ها از دکتر اسمیت الی جلیف^۱ (نیویورک) تشکر کنم که مرا به دوره‌ی درسی تکمیلی در دانشگاه فوردهام^۲ دعوت کرد. این سخنرانی‌ها در سپتامبر ۱۹۱۲ در نیویورک ایراد شدند.

همچنین باید مراتب قدردانی خود را از دکتر گرگوری^۳ (بیمارستان بل وو) به خاطر حمایت‌های بی‌دریغ‌اش از نمایش‌های بالینی‌ام اعلام کنم. همچنین جهت کار دشوار ترجمه نیز عمیقاً به همکارانم خانم‌ها مولتز^۴ و ادیت ادر^۵ و دکتر ادر^۶ از لندن وام‌دار هستم.

درست پس از انتشار این سخنرانی‌ها در تابستان سال ۱۹۱۲ با کتاب آلفرد آدلر^۷ تحت عنوان «درباره‌ی شخصیت عصبی» آشنا شدم. پس از آن دریافتم که من و او به نتایج مشابهی در زمینه‌های مختلف رسیده‌ایم، اما در این مجال امکان بحث بیشتر در این خصوص وجود نداشته و باید در جایی دیگر بدان پرداخت.

موضوعات مختلف (از جمله ملی و بین‌المللی) بودند.

۱. Dr. Smith Ely Jelliffe: عصب‌شناس، روانپزشک و روان‌کاو آمریکایی.

2. Fordham University.

3. Dr. Gregory.

4. M. Moltzer.

5. Edith Eder.

6. Dr. Eder.

۷. Alfred Adler: روانپزشک اتریشی که به عنوان بنیان‌گذار مکتب «روانشناسی فردی» شناخته